

เสวนา Public hearing: Open space
โดย เครือข่ายพลังเยาวชนเพื่อการปฏิรูป
ณ เวทีสวนพุทธธรรม

วันที่ 6 พฤษภาคม 2554 เวลา 09.00 - 10.00 น.

ถอดเทปการแลกเปลี่ยนความเห็น

นำ:

วันนี้เราจะพูดเกี่ยวกับการศึกษา เป็นเสวนาแบบสภากาแฟ โดยมีหัวข้อว่า “เรียนไปทำไม” เครือข่ายพลัง
เยาวชนเพื่อการปฏิรูป

รูปแบบของสภากาแฟ: เมื่อไปตามต่างจังหวัด ในช่วงเวลาเช้า ตามร้านกาแฟก็จะมีคุณลุง มานั่งคุยกัน ส่วนของเรื่องราวที่พูดคุยก็คือ เรื่องของการเมือง ชีวิตประจำวัน ฯลฯ ซึ่งเป็นเรื่องราวที่ดีๆ ซึ่งมีหลายๆ คนเห็นถึงข้อดีตรงนี้ จึงได้นำมาปรับกระบวนการ นำมาใช้ในการพูดคุยแลกเปลี่ยน

ผู้ดำเนินรายการ (ชาย):

กระบวนการนี้เหมาะกับใคร เด็ก ผู้ใหญ่ หรือเหมาะทุกฝ่าย

นำ:

เหมาะกับทุกฝ่าย อาจเนื่องมาจากประเทศไทย มีการจัดเสวนาแบบนั่งฟังบรรยาย มีวิทยากรมาบรรยาย ซึ่งจะก่อให้เกิดความว่าง ในส่วนของสิ่งที่ได้ฟังผู้ฟังไม่ได้พูดตอนที่ฟังบรรยาย แต่มาพูดหลังจากการบรรยายจบไปแล้ว ก็เลยมองว่า ถ้าทำให้บรรยากาศเป็นแบบสบาย เรียบง่าย สามารถกินของกินได้ ก็จะเพิ่มการพูดคุยให้เพลิดเพลินยิ่งขึ้น

ผู้ดำเนินรายการ (ชาย):

ช่วงที่มีการเสวนาสภากาแฟและในช่วงหลังจากการเสวนาสภากาแฟแล้ว ความคิดที่ออกมาจะเหมือนกันหรือไม่

นำ:

ถ้ามาในรูปแบบของการเก็บเกี่ยวข้อมูล ก็จะได้อีกกลับไปอย่างตรงรูปแบบ เพราะได้มีการแลกเปลี่ยน และจากแหล่งที่มาของข้อมูลที่แตกต่างกัน (คนที่มาเข้าร่วมมาจากที่ต่างๆ) สามารถทำให้นำไปคิดต่อได้ในมุมที่กว้างขึ้น

ผู้ดำเนินรายการ (ชาย):

สรุปว่า สภากาแฟ เหมาะทั้งกับเยาวชนและผู้ใหญ่ เพราะในระหว่างที่ได้มาแลกเปลี่ยน พูดคุยกัน จะมีความรู้ต่างๆ เกิดขึ้นมากมาย

น้ำ:

วันนี้เราจะมาพูดคุยกันในรูปแบบของกระบวนการที่เรียกว่า word café ในหัวข้อ “เรียนไว้ใช้ว่า” วันนี้ให้มาลองคิดว่า ถ้าเราเรียนตามอาชีพ เช่น ทนาย วันนี้พอใจหรือยัง ถ้ายังเราอยากได้แบบไหน หลังจากเราเลือกกระบวนการแบบนี้ในการสอนเยาวชน แล้วสิ่งที่จะตามมา คืออะไร

แพรว:

เยาวชนมีพลังในการขับเคลื่อนให้สังคมเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ที่มาของ word café มาจาก...

น้ำ:

...เกิดจากการที่ไปทำกระบวนการในที่ต่างๆ ได้พบเจอน้องๆ หลายๆ คนเข้าร่วม และเรื่องที่จะโดดเด่นขึ้นมา ก็คือเรื่องของการศึกษา ในฐานะที่เราเป็นเครือข่ายพลังเยาวชนเพื่อการปฏิรูป จึงให้การสนับสนุนให้มีการศึกษาที่ดีๆ ให้เกิดขึ้นกับเยาวชน ทุกๆ ความคิดที่เกิดขึ้นจะถูกส่งต่อไปให้ผู้ที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นกระทรวงศึกษาธิการ ฯลฯ ให้ออกมาเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน และเป็นนโยบายมากขึ้น เพราะว่าปัจจุบันนี้จะให้ผู้ใหญ่มองแต่ในมุมมองของตนเองที่จะคิดปรับปรุงเรื่องการเรียนรู้ คงไม่ได้ ในปัจจุบันนี้ก็จะต้องมีการพูดคุยแลกเปลี่ยนระหว่างเด็กและผู้ใหญ่

แพรว:

หากได้มีการพูดคุยกันระหว่างเด็กและผู้ใหญ่ ก็จะเป็นเรื่องที่ดีกว่านี้ และเข้มข้น ถ้าผู้เรียนได้มีส่วนในการออกแบบการศึกษาเอง

น้ำ:

เราก็เลยมองว่าตรงนี้เป็นประเด็นที่สำคัญมาก เราไม่ได้หวังว่า ให้คนมากมายมาร่วมงานกับเรา แต่เราหวังว่าจากคนที่มาเข้าร่วมให้ความคิดที่มีค่ามาก เพื่อที่จะส่งต่อความคิดดีๆ ข้อเสนอดีๆ เพื่อที่ทุกคนจะได้รู้ว่ายังมีพลังที่จะสามารถจัดการนโยบายของเรา

แพรว:

อยากให้อธิบายเรื่องที่มาของ world café

นำ:

กระบวนการ world café ก่อนอื่นต้องขอขออนุญาตล่วงหน้าก่อน ถึงการเรียนภายในห้องที่มีอาจารย์ยืนสอน และลูกศิษย์นั่งฟังการสอน ในหลายๆ ครั้งที่สอนอาจมีการถามคำถาม ซึ่งผู้ตอบก็จะมีอาการเกร็งๆ และจะเกิดการพูดคุยถึงอาจารย์ หรือเนื้อหาในการสอน ในช่วงพักเที่ยง ซึ่งก็จะไม่ใช่ช่วงเวลาเดียวกันกับที่คุณครูกำลังสอน ในส่วนของการประชุมหลายๆ ที่ก็เป็นไปในรูปแบบนี้เหมือนกัน คือ วิทยากรบรรยาย โดยมีคนฟังนั่งล้อมรอบ ซึ่งเป็นการบอกว่าบุคลากรก็กระจายข้อมูลอย่างเดียว ผู้รับก็รับอยากเดียว ไม่ได้มีการตอบโต้ ต้องรอให้วิทยากรเปิดโอกาส ซึ่งหากวิทยากรไม่เปิดก็จะไม่มีโอกาสในการแสดงความคิดเห็น หรือถามคำถาม ดังนั้นเมื่อถึงเวลาที่พักไปทานอาหาร ดื่มกาแฟ ก็จะเกิดการพูดคุยกัน และตรงนี้ก็ก่อให้เกิดประโยชน์มาก เนื่องจากทุกคนจะรู้สึกว่าคุณเป็นวิทยากร และฉันเป็นผู้เข้าร่วม (การแบ่งชั้นลดลงเกิดความเท่าเทียม) การกล้าแสดงความคิดเห็น หรือพูดคุยที่จะเสนอได้เต็มที่ ฉะนั้นก็เลยมีคนคิดเรื่องการพูดคุยในสถานที่ที่สบายๆ ปลอดภัย เวลารับประทานอาหาร

แพรว:

หัวข้อแรกที่จะพูดถึงในวันนี้ คือ “เรียนไปทำไม”

หัวข้อที่สอง คือ “จะเรียนให้ไปเป็นแบบไหน” แล้วให้ทุกคนมาร่วมออกความคิดเห็นว่า สิ่งที่เราเรียนนั้นมันใช้รูปแบบของเราหรือไม่ อยากให้ทุกคนมาร่วมออกแบบว่า สิ่งที่เราเรียนอยู่มันดีแล้วสำหรับคนไทย หรือเปล่า

หัวข้อที่สาม คือ “เมื่อเรียนแล้ว เราได้อะไรบ้าง” ในฐานะเยาวชนเราทำอะไรดีๆ ให้เกิดขึ้นบ้างในสังคมไทย

นำ:

ในทุกวันนี้ผู้ใหญ่หลายๆ ท่านได้ให้พื้นที่และเปิดโอกาสให้เยาวชน เพราะถ้าไม่เปิดโอกาสงานในรูปแบบนี้คงไม่เกิดขึ้นอย่างแน่นอน เรื่องนี้เป็นเรื่องใกล้ตัวของทุกๆ คน ไม่ว่าจะเป็นผู้ใหญ่ คนชรา ไม่ใช่เพียงแค่นักเรียน นักเรียน นักศึกษา เพียงเท่านั้น ทุกคนทั่วประเทศ คือกลุ่มเป้าหมายที่จะมาร่วมระดมความคิดเห็นว่าการเรียนเป็นอย่างไร ไม่มีใครแก่เกินเรียน บางที ถ้าเราไปถามผู้ใหญ่ ท่านก็จะบอกว่า การเรียนแบบท่องจำดีแล้ว แต่เด็กในยุคนี้อาจจะบอกว่า การเรียนแบบท่องจำไม่ได้ช่วยอะไร สำหรับพวกเขา พวกเขาอาจจะอย่างมีเวลาใช้ความคิดสร้างสรรค์ กระดาษที่แจกไปคนละ 1 แผ่น จดหัวข้อทั้ง 3 ข้อ แล้วคิดว่าเราเรียนไปทำไม ให้มาช่วยออกแบบรูปแบบของการศึกษาในชีวิตของเรา สิ่งที่ต้องการ ต้องการการศึกษาที่ดีแล้วอย่างไร ต้องคิดว่า วันนี้ที่เล่าเรียนเพียงเพื่อต้องการประสบความสำเร็จในชีวิต ต้องการเพียงใบปริญญาใบเดียววีซ่า หรือเรียน

ไปเพื่อให้มีงานทำ ฯลฯ สิ่งนี้ใช้เป้าหมายสูงสุดในชีวิตหรือเปล่า บางคนบอกว่า หลักสูตรในปัจจุบันดีแล้ว หนังสือที่ใช้ประกอบการเรียนเล่มหนา แล้วมีประโยชน์จริงหรือ

แพรว:

เมื่อมีโอกาส ก็อยากช่วยกันคิด ช่วยกันพูดออกมาให้หมด เพราะว่า การศึกษาไทยถูกออกแบบโดยใครก็ไม่รู้ที่ไม่ได้เรียนกับเรามาออกแบบ เพราะฉะนั้นวันนี้เรามีโอกาสที่จะออกแบบการศึกษา และเมื่อออกแบบแล้วเราเป็นเครือข่ายพลังเยาวชนเยาวชนเพื่อการปฏิรูปจะเดินหน้า ขับเคลื่อนเรื่องนี้อย่างเต็มที่เพื่อให้พลังของเยาวชน ได้เข้มแข็งมากขึ้น

น้ำ:

ในส่วนของข้อสอง ให้มาออกแบบว่า “จะเรียนแบบไหน” และถ้าเรียนแบบนี้ ตัวเรา ผู้ใหญ่ รัฐมนตรี หรือใครจะได้อะไร ถ้าเปลี่ยนวิธีคิด อาจารย์จะทำงานน้อยลงหรือหนักขึ้น

แพรว:

เราเรียนแล้วได้อะไร และเราทำอะไรได้บ้างในฐานะที่เป็นเยาวชน ในวันนี้ก็ถือเป็นก้าวหนึ่งที่เรากล้าที่จะแสดงความคิด ฉะนั้นแล้วในฐานะที่เราเป็นเยาวชน อาจจะไม่ใช่ครู หรืออาจารย์ เราจะมีวิธีคิดอย่างไร แล้วจะได้อะไรในฐานะที่เราเป็นเยาวชน

แพรว:

การเรียนของเรา คือรวมหมด ทั้งสายอาชีพ สายสามัญฯลฯ เป็นเรื่องของการศึกษาทั้งหมด สิ่งไหนที่คิดอยู่ก็เขียนออกมาให้หมด เพราะว่าคนที่กำลังนั่งเรียนอยู่ คือกลุ่มเยาวชนเอง (ตัวเรา) อยากมีความสุขกับการเรียนแบบไหน ก็ออกแบบมาได้ หัวข้อแรก คือ เรียนไปทำไม เราเรียนไปทำไม พออายุซัก 2-3 ขวบ ก็ต้องเริ่มเรียนอนุบาลแล้ว เรียนไปทำไม อยากเรียนแบบไหน การเรียนแบบไหนที่จะทำให้มีความสุข และการเรียนที่มีความสุข สุดท้ายในฐานะของเยาวชน เราทำอะไรได้บ้างเกี่ยวกับการศึกษา

น้ำ:

อยากให้ทุกวันนี้เรียนแบบไหนดี

แก๊ง:

เรียนแล้วได้นำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อผู้อื่น ไม่ใช่เกิดประโยชน์กับตนเองฝ่ายเดียว (เรียนแบบนี้แล้วได้อะไร) พ่อแม่มีความสุข ตนเองก็ได้รู้ถึงศักยภาพในตนเองที่มี

น้ำ:

ในฐานะเยาวชนจะทำอะไรได้บ้าง

แก๊ง:

อยากส่งผ่านสิ่งดี ๆ ให้รุ่นต่อไป และอยากให้รุ่นต่อไปส่งต่อไปเรื่อยๆ

น้ำ:

อยากให้ทุกวันนี้เรียนแบบไหนดี

* จิวหลิว:

เรียนให้รู้หนังสือ เรียนแบบอิสระ

หมี่:

การเรียนรู้ของพวกเขาชาวชนบท ทั้งยังเป็นคนกะเหรี่ยง การเรียนรู้ของพวกเขา คือ เรียนในสิ่งที่อยากรู้ เพื่อให้เป็นตัวของตัวเอง ไม่ได้ตอบสนองต่อระบบเศรษฐกิจ ระบบสังคม ที่เรียนแล้วต้องไปทำงานที่เมืองหลวง เรียนไปแล้วต้องมีความสุข อนาคตที่ต่อไปเรื่อยๆ รูปแบบในการเรียนคือ เรียนด้วยตัวเอง เรียนในสิ่งที่อยากรู้ และมีวิชาที่หลากหลายให้เลือกเรียน ให้ตัวเราเองเป็นคนกำหนด เรียนโดยที่ไม่เครียดเรื่องเกรดเฉลี่ยมากเกินไป เรียนให้มีความสุขและสนุกสนาน อย่างนำเกรดมาเป็นตัวชี้วัด ไม่ยึดติดกับอะไรมากมาย แต่มาหาการเรียนรู้ข้างนอกห้องเรียน

อาจารย์:

เรียนไปเพื่อประกอบอาชีพในชีวิต เนื่องจากเป็นคนชนบททางใต้ ในหมู่บ้านมีคนเรียนจบจำนวนน้อยมาก ทำให้มีแรงกดดันในชีวิต ส่วนหนึ่ง และอีกส่วนหนึ่งมาจากการถูกดูถูกว่าจะเรียนไม่จบเหมือนคนอื่น ๆ เพราะฉะนั้นเป้าหมายที่แท้จริง คือ เรียนไปประกอบอาชีพ สมัยเรียนเป็นคนเรียนแบบสนุกสนาน มีคนมักพูดว่า

“เด็กกิจกรรมมันเรียนโง่” และเป็นคนพิสูจน์ว่า เด็กกิจกรรมไม่ได้โง่ โดยการเรียนรู้ได้เกรด 3 ขึ้นไป บวกกับการเป็นประธานนักเรียน เรียนแบบนี้แล้วจะได้ความสนุกและประสบการณ์ชีวิตในการประกอบอาชีพ เพราะว่าเราทำกิจกรรมเยอะ จึงมีเพื่อนเยอะ ถ้ามีว่แต่เรียนในห้องเรียนมา แต่ต้องยอมรับว่า ปัจจุบันระบบการศึกษามันดี กรอบให้เรา ว่าเด็กต้องมีเกรดไม่อย่างนั้นจะไม่สามารถวัดคุณภาพได้ ซึ่งเรียกว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ครูเองก็อยากให้นักเรียนเรียนอย่างมีความสุข แต่กรอบที่มาจากเบื้องบน เราต้องวัดคนจากเกรด ซึ่งอันนี้ก็คือข้อจำกัดของคุณครู

